

14. tétel

Webbolt, webáruház

Az informatika hétköznapi alkalmazása során hogyan vigyázhatunk az adatainkra? Mire kell figyelni a bankkártyás fizetésnél? Hogyan kerülhetjük el az illetéktelen felhasználást? Melyek a webáruházak fizetés előnyei, illetve mire kell tekintettel lenni egy belföldi és egy külföldi webáruházak rendelésénél?

Az informatika hétköznapi alkalmazásában kiemelten fontos a személyes, illetve a pénzügyi adatok védelme. Ha közösen használunk egy számítógépet, akkor adataink védelméhez **belépési név és jelszó** megadása, valamint a fájlok és dokumentumok **saját könyvtárba** való mentése **szükséges**. Helyes rendszerbeállítás esetén ezek már elegendő védelmet jelentenek az illetéktelen hozzáférés ellen.

1 PONT

A felhasználói jelszót ne tároljuk a gép környezetében pl. egy monitorra ragasztott cetlin!

A felhasználó jelszó kiválasztásának alapelvei:

- Ne legyen túl egyszerű (pl. 1234 stb.) a jelszó!
- Ne a háztárs, hozzátartozó, gyerek, kutya stb. neve legyen a jelszó!
- Ne legyen értelmes szó (pl. karakter stb.) a jelszó!

A helyes jelszó legalább 8 karakter hosszú, tartalmaz kis- és nagybetűket, valamint számokat pl. Lac1bacs1 vagy 2w3e4r5t.

✓ 2 PONT

További védelmet jelent a hatékony, sűrűn frissülő **vírusirtó**, valamint az ugyancsak hatékony **tűzfal** alkalmazása. Ne tároljuk a gépen a jelszavakat pl. password.txt vagy jelszo.txt fájlban! Ezzel megkönnyítjük a gépet kívülről (online) feltörő illetéktelen behatoló dolgát.

✓ 1 PONT

Készpénz mellett vagy helyett napjainkban az egyik legfontosabb fizetőeszköz a **bankkártya**. Csak akkor fizethetünk bankkártyával, ha a hozzá tartozó **bankszámlán van elegendő összeg, amely fedezi a kiadást**. Egyes banki konstrukciók biztosítanak hitelkeretet a kártyatulajdonosnak, illetve léteznek **hitelkártyák** is. Közös jellemzőjük, hogy a bank egy meghatározott összeg erejéig, kamat ellenében nyújt fedezetet.

✓ 1 PONT

A biztonságos bankkártya használatnál ügyeljünk a következőkre:

- Csak megbízható helyen fizessünk!
- Mindig ellenőrizzük, hogy a kapott nyugtán valóban a fizetett összeg szerepel-e!
- A pénzmozgásról kérjünk SMS-értesítést a banktól (így azonnal észrevethetjük, ha a kártyánkat illetéktelenül használják)!
- **Ne adjuk ki a kezünkől a bankkártyát!**
- A kártyához tartozó (négyjegyű) PIN-kódot ne írjuk fel, és ne tartsuk a bankkártya közelében!
- A PIN-kódot ne osszuk meg mással!
- A PIN-kód begépelésekor ügyeljünk arra, hogy idegen személy ne láthassa meg!

✓ 2 PONT

A kártyák jelentős része lehetővé teszi az egyszerűsített, érintés nélküli fizetést (**PayPass**), amely kisebb összegeknél nem kér PIN-kódot. Az összeghatár hazánkban többnyire 5000 Ft.

A legtöbb kártyához tartozik egyszeri, illetve napi **fizetési limit** is, mely kérésre módosítható. Az alkalmilag megemelt limitet célszerű visszaállítani a biztonságos szintre.

✓ 1 PONT

A banki számlakivonat **rendszeres** (pl. havi) **ellenőrzésével** győződjünk meg róla, hogy nem fért illetéktelen személy a bankkártyánk adataihoz.
Ha ellopják a bankkártyát, akkor azonnal jelezzük (telefonon) a banknak, mert a bejelentéstől fogva a bank felelős a bankkártya illetéktelen használatáért.

✓ 1 PONT

Napjaink új vásárlási lehetősége a **webshop** vagy **webáruház**.
Előnye:

- Olcsóbb, mint egy hagyományos áruház, mert nem kell az alkalmazottakat és az áruház rezszi költségét fizetni.
- A (távoli) raktárból házhoz szállítják a megrendelést.
- Nagyobb az árukínálata, mint egy hagyományos áruháznak.
- Kényelmesen válogathatunk a kínálatban, és az árakat azonnal összehasonlíthatjuk a vetélytársakéval.

Hátránya:

- Nem lehet kézbevenni, felpróbálni stb. az árut még a vásárlás előtt.
- Bizonytalan az áru megérkezési ideje (főleg karácsonykor).
- Külföldi áruházaknál nehéz reklamálni.
- Körültekintően kell fizetni.

✓ 1 PONT

Magyarországon lehetőség van a megrendelt áru **utánvétellel** való **fizetésére**, tehát az árut csak átvételekor kell kifizetni. Az utánvétel növeli a szolgáltatás díját. A megrendelt termék árát **előre utalással** is kiegyenlíthetjük. Ebben az esetben előfordulhat, hogy nem kapjuk meg a kifizetett terméket vagy szolgáltatást. Ezért fontos, hogy csak megbízható, ismert, könnyen elérhető webáruházból rendeljünk. Ha a webshop az Európai Unión belül működik, akkor panaszunkkal az **Európai Fogyasztói Központ** nemzeti részlegéhez fordulhatunk. Európán kívüli pl. **kínai webáruház**szal szemben csak nemzetközi bírósághoz fordulhatunk jogorvoslatért.

✓ 1 PONT

Külföldi rendelésnél a csomagolási és a nemzetközi szállítási költség jelentősen megemelheti a fizetendő összeget. Nagyobb értékű, **50 \$-os érték feletti** Európai Unión kívüli megrendelésnél egyes árukra a magyar hatóságok **vámot**, illetve áfát is kivetnek.

✓ 1 PONT

✚ KIEGÉSZÍTŐ KÉRDÉSEK

- Soroljon fel megbízható magyarországi webáruházakat!
> Pl. emag.hu, alza.hu, extremedigital.hu, mediamarkt.hu, mall.hu, tesco.hu stb.
- Mennyire biztonságos az érintés nélküli fizetés?